

ACC. N:R. M. 12328:1.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin  
Härad: Järråstad Adress: Gladsax  
Socken: Vallby Berättat av: arb. Erland Persson  
Uppteckningsår: 1940 Född år 1870; Ö. Tomarp

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Jättinnan kastade stenen från Gottland.

När Stenhuset skulle byggas, stod Jättinnan på Gottland och kastade stenen  
i sitt "hossebåm". Hätten stod och tog emot den vid Glimmingehus och byggde  
efterhand som hon kastade.

M.12328 : 2.

2.

Stenen kastades också från Bjeret.

Det sådes också av de gamle, att Jättimän stod på Bjeret och kastade  
och "hottade" till honom.

ACC. N:R. M. 12328:3.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin  
Härad: Järrestad Adress: Gladsax  
Socken: Vallby Berättat av: arb. Erland Persson  
Uppteckningsår: 1940 Född år 1870 i Ö. Tomarp

Varför Jens Holgersson byggde Stenhuset.

"bytt j

Jens Holgersson hade "~~blitt~~ okompanierad" med danske kungen. Då tog han hit,

ty här var undgängt. Här skulle han ha sitt försvar. Danske kungen skulle inte ha

"rahänt" att hitta honom.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

3

M. 12328: 4.

4,

Danske kungen kommer på besök.

Uens Holgersson och danske kungen hade blivit goda vänner igen. Och kungen kom på besök. Så kom de överens, att Uens skulle få de ägor han hann springa runt, medan kungen åt. Han sprang nerom Salarp och "hänom" Hammenhög och Östra Herrestad och uppåt Östra Lomarp och bortom Bolshög. Allt det ~~fick han~~ blev nu hans egendom. Han hade "enitt se te å böjt", när han "ble okompanes" med kungen. Men nu fick han det.

ACC. N:R. M. 12328 : 5.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin  
Härad: Järrestad Adress: Gladsax  
Socken: Vallby Berättat av: arb. Erland Persson  
Uppteckningsår: 1940 Född år 1870 i Ö. Tomarp

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

5.

Haren och klubban på stenbilden.

Medan kungen åt, sprang Jens ~~runn~~ för att få så stora ägor som möjligt.

Måns han sprang, fick han ~~tex~~ syn på en hare, som han fick för sig han skulle ha tag i. Och så satte han efter den. Men haren tog en svängning omkring ett träd.

Jens ~~folger~~sson tog med den ena handen tag i trät, medan han med den andra grep tag i haren. Men han hade så skarp fart, att trädet rycktes upp. Han var alltså så stark, att han ryckte upp trät i bara farten. Därför står han på stenbilden med både haren och trästubben.

M.12328:61

6.

Odemark, där Stenhuset byggdes.

~~vars Holgersson och kungen~~

De gamle påstodo, att Stenhuset byggdes på ris. Det var sjö runt omkring och

~~Kungskamlingen~~ max

träskmarker . På höjderna växte det skog. Det var alltså en undangömd trakt,

som Hens Holgersson letade upp, när han blivit ovän med kungen. I skogarna fanns

det då vildsvin. När de för några år sedan fördjupade urinbrunnen vid sidan om

kolängan, hittade de vildsvinsbetar och vildsvinsben.

/ Möjligen är det dessa ben, som lagts vid brunnen i källaren och av berättaren

Hugo Lindström togs för människoben. /

ACC. N.R. M. 12328:7.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin  
Härad: Järrestad Adress: Gladsax  
Socken: Vallby Berättat av: arb. Erland Persson  
Uppteckningsår: 1940 Född år 1870 i Ö. Tomarp

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

7.

Jättens bild stympas, av en piga genom en matsäck.

En piga på gården hängde ~~sin~~ en matsäck på Jättens manslem. Manslemmen  
gick därigenom av. <sup>En</sup> flickan blev dålig och konstig på humöret. Det var Jätten,  
som hämnades.

M. 12328:8.

8.

Trappornas namn på Stenhuset.

Yttertrappan kallades "gårstrappan" eller "yttertrappan".

Första innertrappan av sten kallades "hönsatrappan".

Nästa stentrappa kallades "esperslien".

" trappa var av trä och kallades "kobben", eftersom den var byggd av kobbar.

Översta trappan kallades "översta trappan."

ACC. N:R. M. 42328: 9.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin  
Härad: Järrestad Adress: Gladsax  
Socken: Vallby Berättat av: arb. Erland Persson  
Uppteckningsår: 1940 Född år 1870 i Ö. Tomarp

Nådan hälsade på Jätten.

Nådan brukade hälsa på Jättens bild. Hon klappade honom och snackade  
vackert med honom och berömde honom för att han varit så duktig.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

—s—  
9.

M. 12328:10.

10.

Stenhuset skyddade mot åskan.

När det åskade gick Nådan alltid upp i Stenhuset. Hon påstod, att där var hon skyddad. Och egendomligt är det. Fastän Stenhuset är så högt, har man aldrig hört talas om att åskan slagit i det någon gång. I träd nere i parken ser man däremot märken efter åsknedslag.

ACC. N:R. M. 12328 : //.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin  
Härad: Järrestad Adress: Gladsax  
Socken: Vallby Berättat av: arb. Erland Persson  
Uppteckningsår: 1940 Född år 1870 i Ö. Tomarp

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

//

Trolleri vid gamla logen.

Gamle nattväktaren Nils Mårtensson skulle täppa portarna på gamla logen.

Det var mitt om natten, när han kom där förbi och såg dem stå öppna. Han gick

in på logen och drog igen portarna. Men han kom ut fortare än kvickt. Han blev

kastad ut, och portarna stängdes efter honom med en smäll. Han blev lite tyst och

egendomlig efter detta, och han dog rätt snart därefter. Det var något konstigt

med det hela. Det var trolleri.

M.12328:12.

12.

Den svarte hunden på borggården.

Min svärfar var väktare på Glimmingehus. En natt gick han vakt som vanligt.

Han var på väg upp till borggården för att "skruva klockan". Det skulle göras, för att man skulle kunna kontrollera väktaren. Han hade båda väkterhundarna med sig. När han var kommen upp på borggården och stod färdig att skruva, så sprang där en svart, lurvig hund. Den kom från gården och sprang ner i "sjön"/= ängen/. Då hissade han blodhundarna efter. Den största hunden sprang fatt den, ty den svarta spökhunden sprang bara så nätt. Men blodhunden varken "gödde eller nå't" utan när han kom fatt den svarte hunden, vände han och kom tillbaka till väktaren igen. Och resten av natten ville den inte gå ett tum från väktaren mer och gjorde den natten inte fler strövtåg.

ACC. N:R. M. 12328:13.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin  
 Härad: Järrestad Adress: Gladsax  
 Socken: Vallby Berättat av: arb. Erland Persson  
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1870 i Ö. Tomarp

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

13.

Gestalten på borggården.

Väktaren Krok skulle upp på borggården och "skruva klockan." Då stod där en gestalt, som liknade en mämiska, upptill ett fönster på den långa längen, som går ut från Stenhuset. Väktaren hissade sina hundar på gestalten. Men ingen av dem ville ge sig efter gestalten. Och väktaren vågade inte själv heller. Gestalten gick ner i "sljön" / =ängen / och försvann där. Det hördes inte alls ljud av fotsteg, när han gick. Och egendomligt var det. För innanför fönstret låg patron Eckermans båda hundar i ett rum. Och de gjorde inte det minsta skall. De hade alltså inte märkt gestalten, fastän de voro så varska.

M.12328:14.

14.

Lagman Sylván och den svarte hunden.

De gamle sade, att när lagman Sylván kom till Glimmingehus på slutet, så var  
han alltid följt av en svart hund. När han kom åkande, till gården, hade han den  
inte med sig. Men var han gick på gården, följde hunden honom.

ACC. N:R. M. 12328 : 15.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Walllin  
Härad: Järrestad Adress: Gladsax  
Socken: Vallby Berättat av: arb. Erland Persson  
Uppteckningsår: 1940 Född år 1870 i Ö. Tomarp

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV15.

Den engelska krigskassan rövades.

Bland folket på gården har det talats mycket om den engelska krigskassan, som blev rövad. Det engelska sändebudet, som förde ~~en~~ krigskassan med sig, hade tagit in på ett hotell i Ystad. Där blev pengarna tagna.

Betjanten hos patron Lundgren blev anklagad för stölden och mordet på det engelska sändebudet, sedan man funnit betjäntens blodiga tofflor stå vid sängen. Ingen annan än Lundgren visste, att kassan var med sändebudet. Han visste berätta, att Lundgren och hans betjänt hade överfallet ihop. Betjanten skulle få en summa pengar, för att han mördade sändebudet och tog krigskassan.

Betjanten blev dömd till döden och avrättad. Han blev begravd utanför kyrkogårdsmuren i Ystad. Men folket trodde, att betjanten var oskyldig. Därför grävde de upp betjäntens lik och begravde det inne på kyrkogården.

M.12328:16.

16.

En lyktgubbe ställer till förtret.

Berättaren och Ola Mårtensson hade varit på gille. Mårtensson hade druckit mycket, så att han var rätt berusad. ~~På förmiddagen~~

"På förmiddagen voro vi på hemväg. Vi bodde då båda två i Glivarp, och våra hus lågo upptill varandra. När vi hunnit till slaktaren bete, kom där en lyktgubbe. Haha, sicken en, sa Ola. Ja, ska efter den. Och så bar det av mot Glivarp.

Ola var ju rysligt full, så jag följde sakta efter, för att han inte skulle råka ut för någon förtret. Lyktguggen fortsatte, och vi kom hem. När vi voro vid mitt hus, tog jag farväl av Ola och sade, att han skulle gå in och lägga sig. Men då fick Ola åter syn på lyktgubben, och jag stod på trappan och såg, hur han stultade efter den. Det bar neråt Lunnamöllasjön. Jag sprang bort och ropade på Ola. Men han skulle ha fast i lyktgubben och fortsatte efter den. Jag sprang då och fick fatt i honom. Annars hade han kommit ner i sjön. Och så full som han var, är det inte gott att veta, hur det annars gått.

ACC. N.R. M.12328:17.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin  
Härad: Järrestad Adress: Gladsax  
Socken: Vallby Berättat av: arb. Erland Persson  
Uppteckningsår: 1940 Född år 1870 i Ö.Tomarp

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

17.

Snapphanarna började riva Stenhuset.

Under snapphanetiden tog snapphanarna ner takstolen. De ville förstöra slottet, för att inte svenskarna skulle få det. Snapphanarna förstörde allt, vad de kom över. Men de fick inte tid att förstöra Stenhuset, ty svenskarna kom, och de måste ta till traven.

/Detta meddelande är historiskt oriktigt. Det var svenskarna, som började riva Stenhuset men blevo skrämde, när en avdelning av den danska flottan visade sig utanför Ystad./

M. 12328: 18,

18.

Vällingklockan.

Glimmingehus. Vällingklocka satt i ett träd, som kallades "ringeträt".

Trädet står ännu kvar. Det är det tjocka trädet vid kuskastallet. Det står där alldeles ensamt. Det är en alm. I toppen ser man ännu märken efter där klockan varit fäst.

/Denna berättelse är historiskt riktig. Det var svenskarna, som började riva Stenhuset, men blevo skrämde, då en del av den danska krigsflottan visade sig utanför Ystad. //

ACC. N:R. M.12328:19.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin  
 Härad: Järrestad Adress: Gladsax  
 Socken: Vallby Berättat av: arb. Erland Persson  
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1870 i Ö. Tomarp

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

19.

Höstagille på Glimmingehus.

Under hela patron Eckermans tid var det sed, att det bjöds på hösta-  
 gille, när säden var bärgad. Sedan Nådan övertagit godset, bjöd hon ett par gånger,  
 men sedan var det slut. ~~konjak och rom~~ Höstagillet började utåt eftermiddagen  
 vid 4-tiden. När man kom, trakterades man med en stor ostsmörgås samt brännvin.  
 Sedan dansades det. Vid 12-tiden på natten bjöds det en smörgås igen. Smörgåsen  
 var så stor, att man blev mätt av den. En del orkade inte äta upp hela, utan gömde en del  
 hem. Vid 12-tiden på natten bjöds det också toddi till männen och på sista tiden  
 kaffe till kvinnorna. Kaffet fick de i köket. När toddin skulle serveras, bars  
 där in en stor kopparkittel med varmt vatten. Där i hälldes litet socker, --det var  
 i nättaste laget med sockret, ---- samt rom. Konjak var inte så vanligt då. De, som  
 buro in toddikitteln, buro i var sitt öra på kitteln. När det så var blandat, östes  
 det upp med en bläckslev i glas. Var och en fick så mycket han ville ha.

Skriv endast på denna sida!

M.12328: 20.

20.

Festen vid Stenhusets 400-årsjubileum.

År 1899 bjöd Nådan på ett rungande gille till firandet av Stenhusets 400-årsjubileum. Festen hölls på borgsalen, och allt gårdens folk var bjudet. Det bjöds på gröt och stek och brännvin och dans.

ACC. N:R. M.12328:21.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin  
Härad: Järrestad Adress: Gladsax  
Socken: Vallby Berättat av: arb. Erland Persson  
Uppteckningsår: 1940 Född år 1870 i Ö. Tomarp

Bolshögen.

Vid Bolshögs kyrka ligger en stor hög, som kallas Bolshögen. Den har  
fått sitt namn av att en kvinna vid namn Boel blivit begravd där. De grävde igenom  
högen för många år sedan. Men de hittade bara en kruka med aska i.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

21.

M.12328:22.

22.

En brunn på Bolshögs kyrkogård.

Mina föräldrar talade om att det förr fanns en brunn på Bolshögs kyrkogård,  
Fastän den var 24 alnar djup, fanns det aldrig något vatten i den. Den blev fylld  
så småningom.

/Denna brunn tycks ha helt fallit i glömska./